

Tyrkiske enheder ved Suezkanalen, februar 1915

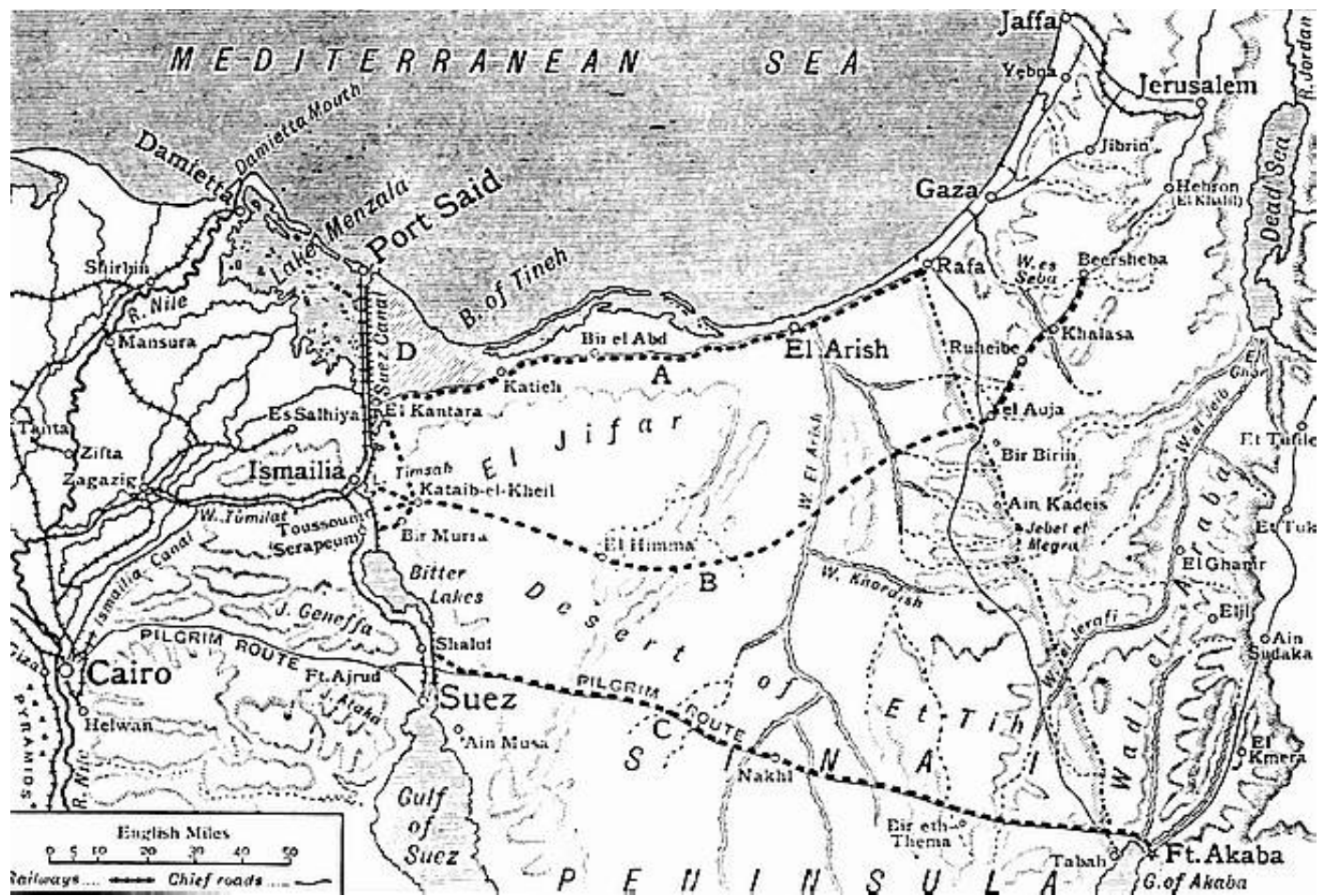
Ahmed Djemal Pasha.
Fra FirstWorldWar.com)

Indledning

Den 14. januar 1915 marcherede en tyrkisk styrke på ca. 25.000 mand under kommando af Ahmed Djemal Pasha [1](#)), den ungtyrkiske marineminister, fra Beersheba, over Sinaihalvøen, mod Ismalia ved Suezkanalen. Operationerne var grundigt forberedt af den tyske *Oberst Freiherr Kress von Kressenstein* [2](#)), der fra november 1914 havde gennemført en omfattende rekognoscering på Sinaihalvøen med henblik på netop et sådant angreb.

Intentionerne om et tyrkisk angreb var ikke nogen stor hemmelighed, tværtimod blev de erklæret åbent med henblik på at fremme indre uroligheder i Ægypten.

Forventningen fra tyrkisk side var, at det ægyptiske samfund ville gøre oprør mod den allierede besættelse og dermed fremme den tyrkiske mulighed for at overskride Suezkanalen.

Kort 1: Den tyrkiske fremmarch over Sinaihalvøen, januar 1915.

Fra FirstWorldWar.com.

Blandt de tre mulige fremrykningsruter - den gamle karavanevej fra Rafa mod El Kantara (A), den centrale rute (B) og den gamle pilgrimsrute fra Akaba til Suez (C) - valgte man den centrale rute til hovedstyrken, idet den gav færrest muligheder for indgriben fra allierede flådestyrker. Ruten var til gengæld også den vanskeligste, men marchen var grundigt forberedt, bl.a. ved udlægning af vanddepoter og anlæggelse af veje over svært fremkommelige områder.

Hovedstyrken marcherede fra Beersheba i to dråber, og det tog 10 dage at nå frem til operationsområdet. Kress von Kressenstein omtaler - ikke uden en vis stolthed - at marchen blev gennemført uden tab af hverken mennesker eller dyr.

Tyrkiske soldater, ca. 1915 [4](#)).

Marchen blev overvåget, og i et vist omfang angrebet, af engelske og franske fly [3](#)), men tyrkiske soldater havde ingen mulighed mod at forsvare sig mod angreb fra luften, og styrken var ikke støttet af egne fly. Angrebene skabte i begyndelsen en vis panik, men efterhånden vænnede soldaterne sig til forholdene ...

Fremme i operationsområdet indledes patruljevirkosomhed mod de engelske stillinger langs Suezkanalen, hvis hovedforsvarslinje lå vest for kanalen med mindre forposter på østsiden. Forsvaret var støttet af engelske, indiske og franske flådefartøjer i kanalen.

I slutningen af januar 1915 melder de allierede rekognosceringsfly, at de tyrkiske enheder er fremme ved Suezkanalen. Et angreb er således umiddelbart forestående, hvorfor de allierede styrker sættes i højeste alarmberedskab.

Organisation

Den tyrkiske styrke hovedstyrke bestod af: (Kilde 1)

VIII. Korps (generalmajor Djemal Pasha; stabschef: oberst Kress von Kressenstein)

- 23. Division (68. Infanteriregiment)
- 25. Division (73. Infanteriregiment, 74. Infanteriregiment og 75. Infanteriregiment)
- 29. Kavaleriregiment (3 eller 4 kavallerieskadroner)
- 4. og 8. Ingeniørbataljon
- Irregulære enheder [5](#)) og beduiner.

IV. Armé (marineminister Djemal Pasha; stabschef: oberst von Frankenberg and Proschlitz)

- Arméstaben
- 10. Division (28. Infanteriregiment, 29. Infanteriregiment og 30. Infanteriregiment)
- Kavalerienheder
- 9 batterier feltartilleri (7,5 cm feltkanoner) og 1 tungt batteri (2 stk. 15 cm haubits)
- Diverse kampstøtte- og forsyningsenheder.

VIII. Korps marcherede i første dråbe og IV. Armé i anden.

Det anslås, at hovedstyrken bestod af ca. 20.000 mand.

Det er ikke givet, at beduinerne indgår i styrketallet, idet det tilsyneladende ikke var tyrkisk praksis at tælle disse med.

Nord og syd for hovedstyrken marcherede mindre enheder:

Kommando Nord

- 1 kavalerieskadron
- Et antal beredne irregulære enheder og beduiner
- Dele af 80. og 81. Infanteriregiment (27. Division)

Kommando Syd

- 69. Infanteriregiment (23. Division)
- Et antal beredne gendarmerienheder og irregulære enheder
- 1 bjergbatteri.

Tyrkisk feltartilleri på march mod Suezkanalen.

Kilde ukendt.

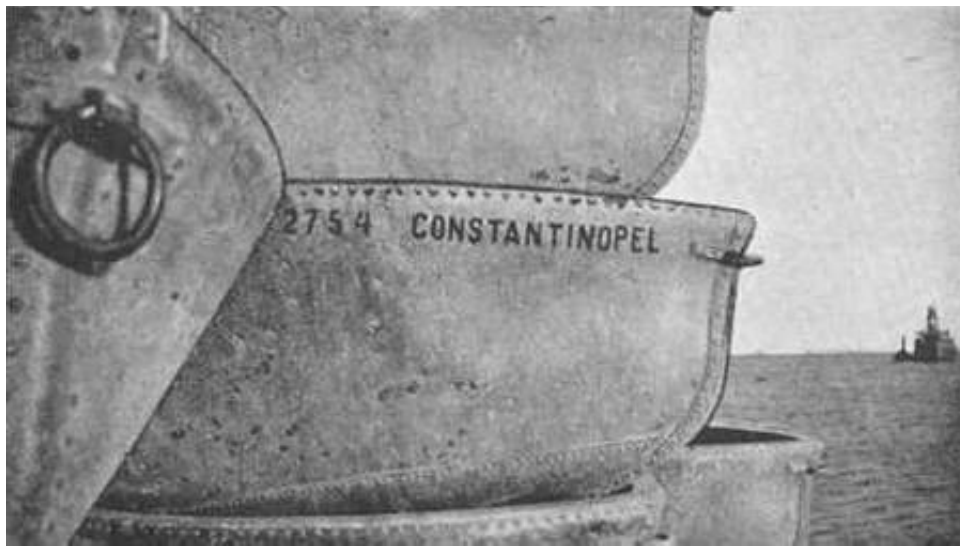
De to sekundære kommandoer anslås at have bestået af ca. 5.000 mand.

Ganske upraktisk hed både marineministeren og generalmajoren Djemal og bar titlen Pasha; i samtiden bar de tilnavnene *Biyuk* (den store/ældre) henholdsvis *Kuchuk* (den mindre/ynge).

Kilde 1 nævner, at der i artilleriet også må have indgået mindst en 12 cm pjece, idet man efterfølgende fandt granathylstre af denne kaliber.

Selvom billedteksten kan passe, kunne fotografiet også stamme fra det tyrkiske angreb mod Suezkanalen i juli-august 1916.

Overgangsmateriel

Erobrede tyrkiske pontoner, der var af tysk fabrikat.

Fra Kilde 4.

4. og 8. Ingeniørbataljon medbragte et antal stålponter af tysk model [6](#), der hver kunne rumme ca. 20 mand. Yderligere medbragtes et antal flåder, der var konstrueret af træ, og båret oppe af tomme "benzintønder" [7](#).

Pontonens "hjemmehavn" er anført på stævnen.

På marchen blev såvel overgangsmateriellet som det tunge artilleri trukket af okseforspand.

Forsyningstjenesten

Forsyningstjenesten, der spillede en vital rolle for passagen af ørkenområderne, omfattede 5.000 kameler, der transporterede vandforsyninger. Denne del af forsyningstjenesten var under kommando af den tyske major Fischer.

Op mod yderligere 5.000 kameler blev anvendt i den øvrige forsyningstjeneste.

Organisation, generelt

Tyrkisk infanterist, 1914.

Fra Handbook of the Turkish Army,
udgivet i Cairo, 1916
(Australian War Memorial).

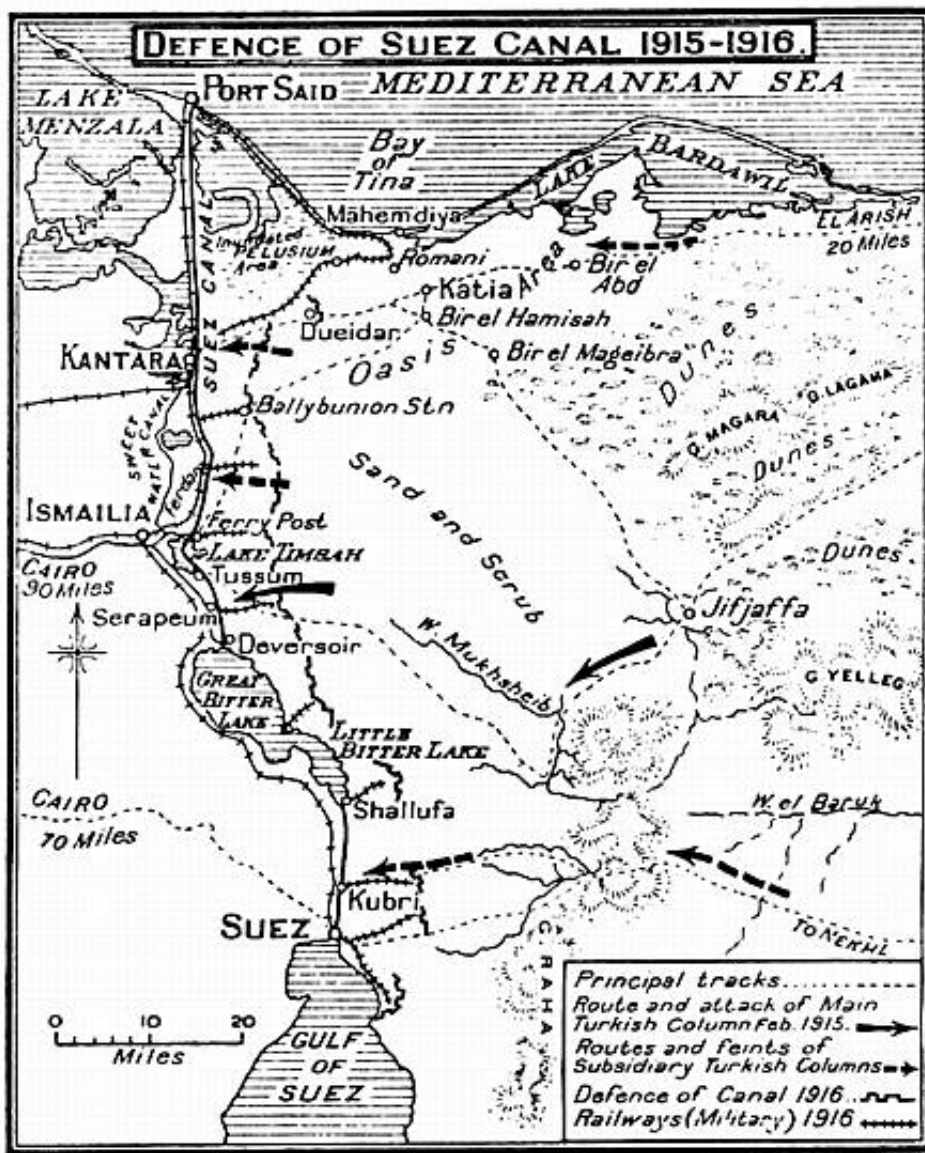
Det store kokekar blev
båret af hver 10. mand.

Den tyrkiske hærs infanteriregimenter bestod sædvanligvis af tre bataljoner, men det tyder på, at de regimenter, der deltog i operationerne ved Suezkanalen, kun deltog med hver to bataljoner. Kilde 1 antager, at de bedste soldater fra regimenterne blev samlet i de to "aktive" bataljoner, mens resten blev tilbage i Palæstina.

VIII. Armés var i fredstid garnisoneret i Damaskus, hvorfra også 25. Division stammede; 23. Division havde garnison i Homs. Personellet var rekrutteret blandt arabere, der generelt ikke var vurderet som lige så effektive og hårdnakkede som deres kammerater fra Anatolien - 10. Division.

Artiklen Turkish Army Prepares for War af Edward J. Erickson (World War 1 - Trenches on the Web) giver et indtryk af den tyrkiske hærs opbygning, organisation og udrustning.

Angrebet natten mellem 2. og 3. februar 1915

Kort 2. Operationerne ved Suezkanalen i 1915-16.

Fra Kilde 8.

Hovedangrebet blev sat ind mod Tussum og med mindre afledningsmanøvrer mod nord og syd.

Følgende online tilgængelige kilder giver et indtryk af operationerne:

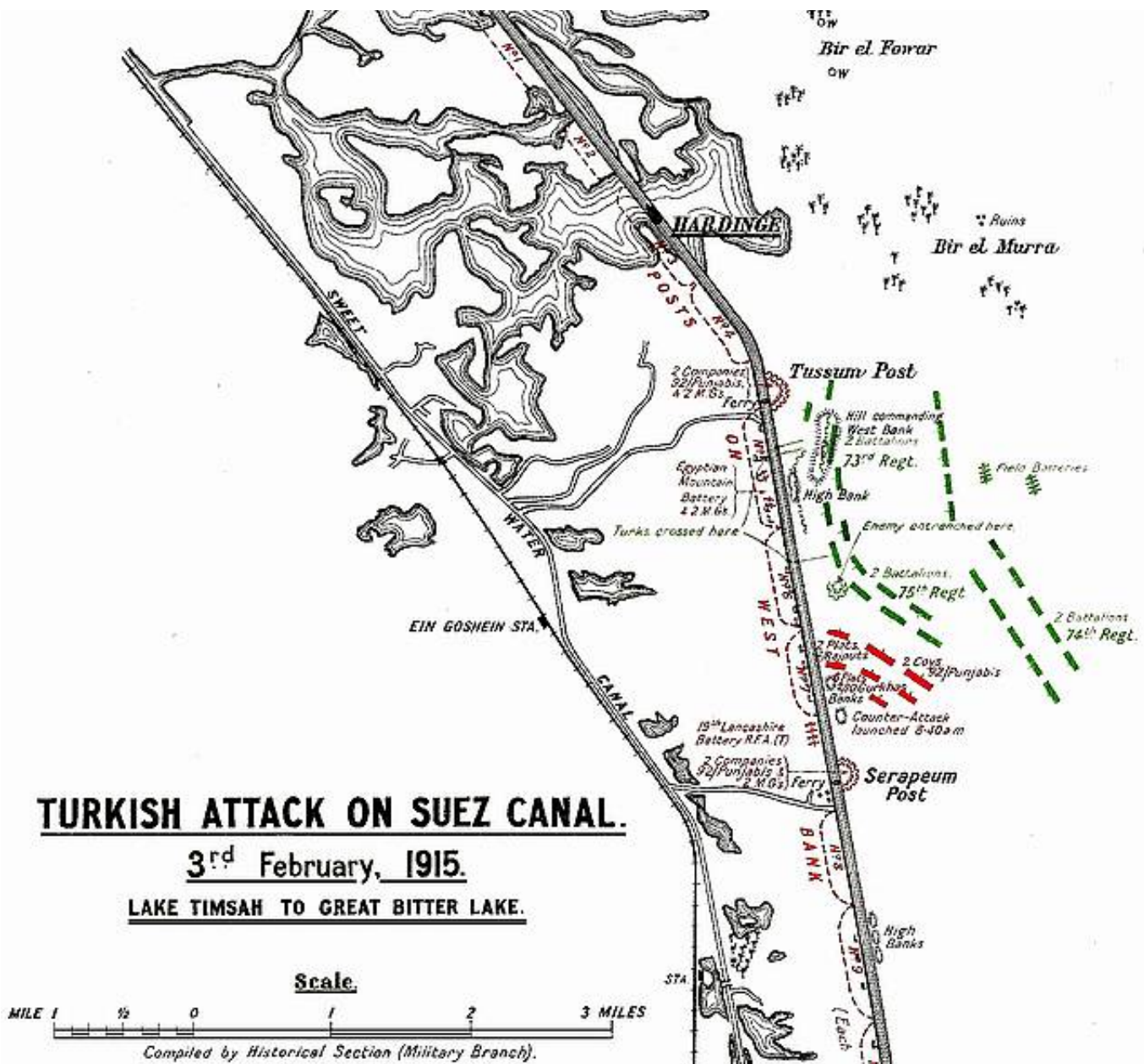
Sir John Maxwell's Egypt Despatch (Kilde 2).

Battle of the Suez Canal - A First-Hand Account of the Unsuccessful Turkish Invasion (Kilde 3).

Defence of the Suez Canal fra The New Zealanders at Gallipoli (Kilde 4).

When the 62nd Punjabis along with Allied Warships saved the Suez Canal (Kilde 5).

Er man interesseret i flere detaljer, henvises til Kilde 1.

Kort 3: Det tyrkiske angreb mod Suezkanalen, 3. februar 1915.
 Fra Kilde 1 [8](#).

En angrebsbefaling

Kilde 3 bringer følgende citater fra en erobret tyrkisk befaling:

"By the grace of Allah we shall attack the enemy on the night of February 2/3, and seize the Canal. Simultaneously with us the right column will attack Kantara; the 68th Regiment will attack El Ferdan and Ismailia; the left column will attack Suez; and one company from the 10th Division will attack Shallufa. The champions of Islam, from Tripoli in Africa, from the left wing will advance to Serapeum and the south of Serapeum ...

As soon as it is dark the heavy artillery battery will take up its position. Its task is to destroy the enemy's warships in Lake Timsah. If it gets the opportunity, it is to sink a ship at the entrance to the Canal ...

Three regiments will proceed to the Camp of the Bridgemakers; the detachments will take pontoon and engineer soldiers from the companies selected as attack column ... The advances from the 'place of preparation' is to be made simultaneously in eight columns at a place to be fixed, and in a straight line; a pontoon is to be given to each squad; each squad is to send forward a party to reconnoitre ...

The march to the Canal is about four or five kilometres, and is to be accomplished without halt. The pontoons are to be launched in the Canal and the passage across is to begin immediately....

The first duty of the detachments which cross is to occupy the slope of the western bank. The two companies collected on the western bank are to advance 500 or 1,000 metres from the Canal and take up a favourable position facing west. After all the battalions in the first line have been mustered they are to continue the march. The 2/75th Regiment is to seize Toussoum and occupy the hill with small force. The 74th Regiment is to take the direction towards Timsah and the west, and is to advance as far as the railway line....

If the regiments meet with opposition from the enemy while occupying these positions, they are at once to execute a fierce bayonet charge....

At first I will be at the little hill on which are two sandhills; later on I shall go towards Toussoum."

Hvor gik det galt?

Mens man fra allieret side havde et ganske godt overblik over de tyrkiske enheder og deres muligheder, så tyder kilderne på, at noget tilsvarende ikke var til stede på tyrkisk side. Her skal det blot tilføjes, at angrebet slog fejl og det forventede ægyptiske oprør udeblev, hvis det overhovedet havde været andet en tankespind hos den tyrkiske overkommando.

Tyrkiske (arabiske) infanterister [9](#).

Angrebet havde næppe haft en mulighed for at få succes, idet der befandt sig ca. 70.000 allierede soldater i Ægypten, stillet over for de ca. 25.000 angribere.

Blandt de tyrkiske og tyske forklaringer på, hvorfor operationerne gik galt, lægger Kilde 1 især vægt på to forhold:

- Soldaterne var ikke uddannet godt nok til - i mørke - at kunne foretage en så avanceret operation

som tilfældet var.

- Fra tyrkisk side indsatte man ikke sin bedste (tyrkiske) division (den 10.) i angrebet, men valgte i stedet en arabisk division (den 25.).

De tyrkiske tab under operationerne oplyses af Kress von Kressenstein som: 192 døde, 371 sårede og 727 savnede, hvilket sandsynligvis kun omfatter hovedstyrken. Fra engelsk side anslås de samlede tyrkiske tab til ca. 2.000 mand. På engelsk side blev tabene opgjort til 32 døde og 131 sårede.

Afslutning

Denne artikel kan læses i sammenhæng med min artikel Forsvaret af Suezkanalen. Det beskedne ægyptiske bidrag til forsvaret af Suezkanalen spillede en vigtig rolle i nedkæmpelsen af angrebet, idet det 5. ægyptiske batteris 4 bjergkanoner og to Maxim maskingeværer befandt sig i centrum for det tyrkiske forsøg på at krydse Suezkanalen.

Kilder

1. *History of the Great War, Military Operations Egypt & Palestine, Volume I, From the outbreak of war with Germany to June 1917* af generalløjtnant Sir George Macmunn og kaptajn Cyril Falls, HMSO, London 1927. Kan lånes på Det kongelige Garnisonsbibliotek, katalognummer 426261.
2. Sir John Maxwell's Egypt Despatch (The Long, Long Trail).
3. Battle of the Suez Canal - A First-Hand Account of the Unsuccessful Turkish Invasion, gengivet i New York Times Current History: The European War, Vol 2, No. 1, April, 1915 (Project Gutenberg).
4. Defence of the Suez Canal fra The New Zealanders at Gallipoli af oberst Fred Waite, Whitcombe and Tombs, Christchurch, New Zealand 1919 (New Zealand Electronic Text Centre).
5. When the 62nd Punjabis along with Allied Warships saved the Suez Canal af A H Amin (Defence Journal).
6. First Suez Offensive (Wikipedia).
7. The Defence of the Suez Canal af Chris Baker (The Long, Long Trail).
8. *The Palestine Campaigns* af oberst A.P. Wavell, Constable and Co. Limited, London 1933 (oprindeligt 1928).

En samtidig gengivelse af det tyrkiske angreb på Suezkanalen i 1915 [10](#).

Illustrationen forekommer måske nok lovlig fantasifuld ved første øjekast, men forestiller man sig, at de tyrkiske soldater langs Suezkanalen er spredt over en meget større afstand, så giver stikket bedre mening.

Noter:

- 1) Ahmed Djemal Pasha (1872-1922) (FirstWorldWar.com).
- 2) Friedrich Kress von Kressenstein (1870-1948) (FirstWorldWar.com). Se også Kress von Kressenstein (Wikipedia).
- 3) Se min artikel Om engelske og franske flyverstyrker i Ægypten, 1914-15.
- 4) Fra The Turkish Rout at Romania (Great War in a Different Light).
- 5) En af de irregulære enheder bar den imponerende titel "Islams riddere" (*Champions of Islam*).
- 6) Kilde 1 nævner, at man efterfølgende indsamlede i alt 25 pontoner, der var muligvis op mod 50 pontoner involveret i operationerne.
- 7) Omtales i Kilde 1 som *kerosine tins*. Se Kerosene (Wikipedia). Flåderne var 4,5 m lange og 3,5 m brede. De var forsynet med høje åregafler, beregnet på roning/stagning.

- 8) Kortet er en redigeret gengivelse af et større kort, der stammer fra en særlig kortmappe, der blev udgivet som tillæg til Kilde 1 (KGB katalognummer 425958).
- 9) Fra *History of the First World War, Volume 3, No. 9*, Purnell, BPC Publishing Ltd., London 1970.
- 10) Fra *The Turkish Rout at Romania (Great War in a Different Light)*; oprindeligt fra et østrigsk tidsskrift.